

залученням світового досвіду.

Література

1. Клок А. В. Корупційні правопорушення як загроза інформаційної безпеки особи та держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/2123/1/Klok_101-104.pdf (дата звернення: 22.12.2018)
2. Костенко О. М. Культура і закон у протидії злу / Олександр Миколайович Костенко – К.: Атіка, 2008. – 352 с.
3. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії / Микола Іванович Мельник. – К., 2004. – 400 с.
4. Сироїд Т. Л. Забезпечення європейської інформаційної безпеки // Право і безпека у контексті європейської та євроатлантичної інтеграції : зб. ст. та тез наук. повідомл. За матеріалами дискус. панелі II Харків. міжнар. юрид. форуму, м. Харків, 28 верес. 2018 р. / редкол.: Ю. Г. Барабаш, Т. М. Анакіна, Д. В. Аббакумова. – Х.: Право, 2018. – С. 125-133.

УДК 343.8(477)(043.2)

Юзікова Н. С., д.ю.н., доцент,
Дніпровський національний університет ім. О. Гончара,
м. Дніпро, Україна

ДОВІЧНЕ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ – КАРАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ У СФЕРІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Питання правового співробітництва держав у сфері кримінального правосуддя посідає одне з найважливіших місць у системі пріоритетів розвитку відносин держав. Цей досвід може бути використаний і в українському кримінальному законодавстві у процесі гармонізації вітчизняних кримінальних норм із правом інших держав та дозволить правоохоронним органам здійснювати більш ефективну роботу у сфері попередження злочинності та реалізації кримінального правосуддя.

Довічне позбавлення волі є найбільш суворим покаранням, яке може застосовуватись у тих країнах, де відсутня смертна кара або вирішено її не застосовувати. За відсутності смертної кари довічне позбавлення волі набуває символічне значення і може розглядатися у якості граничного карального механізму. Незважаючи на відмінності у сенсі терміну «довічне позбавлення волі» у різних країнах, загальною його ознакою є невизначеність строку вироку.

У державах Європейського Союзу найвищою мірою покарання сьогодні, виступає довічне позбавлення волі. Смертна кара як найвища міра покарання у державах Європейського Союзу відмінена. Останньою

країною Європейського Союзу, що офіційно скасувала смертну кару була Франція (у 2007 році).

В Іспанії, Португалії, Словенії довічне позбавлення волі законодавчо не передбачено, а позбавлення волі має строковий характер. Кримінальне законодавство зарубіжних держав, як і України передбачає обмеження у застосуванні цього виду покарання, із урахуванням основних положень Мінімальних стандартних правил і рекомендацій, що містяться в договірних документах.

У загальній масі засуджених кількість осіб, до яких застосовано найсуворіший вид покарання – довічне позбавлення волі у різних країнах коливається: від 20% у Північній Ірландії до 0% - в Ісландії. Показники інших держав: Шотландія – 11,2 %; Англія та Уельс – 6,02 %; Туреччина – 4,4 %; Італія – 3 %; Австрія – 2,9 %; Фінляндія – 2,2 %; Швеція – 2 %; Угорщина – 1,9 %; Франція – 1,6 %. В Україні цей показник становить 1,4%.

Останнім часом можна констатувати підвищення інтересу з боку науковців, законодавців, практиків, громадських діячів до зарубіжного законодавства та практики його застосування. Це пов'язано з необхідністю врахування і використання передового, ефективного досвіду зарубіжних європейських країн при формуванні теоретичних положень, нормативних актів, у пенітенціарній практиці. Вчені констатують, що за радянських часів недостатньо уваги приділялося вивченню зарубіжного законодавства, а те, що знаходило відображення, мало відповідне ідейно-політичне забарвлення.

В Україні цей вид покарання є значно більш жорстким, ніж у європейських країнах. Засуджені до довічного позбавлення волі відбувають покарання у спеціальних виправних колоніях, що передбачають підвищену ступінь нагляду за їх поведінкою і повну ізоляцію від суспільства. Можливості для роботи на підприємствах, як у інших ув'язнених, у них відсутні. Зі страху бути покараними, ув'язнені не вимагають дотримання належних їм прав.

Засуджені до довічного позбавлення волі у Великобританії відбувають покарання у тюрмах і всі без винятку мають однаковий правовий статус і режим утримання. Порядок і умови виконання і відбування покарання виключають жорстокість і приниження людської гідності. Всі засуджені забезпечуються рівною і достатньою мірою їжею, одягом за сезоном, постільними речами. Вони мають право на реальне отримання освіти, в тому числі й вищої, право на листування і прогулянки. Їм надана можливість бути достроково звільненими від подальшого відбування довічного позбавлення волі, в результаті чого ця категорія засуджених в середньому відбуває позбавлення волі строком 14,4 роки.

У Канаді кожен довічно засуджений має право на звільнення. Якщо особа відбуває покарання за вбивство першого ступеня (навмисне

насильницьке вбивство, позбавлення життя поліцейського, співробітника тюрми), то її заява може бути представлена на розгляд щодо можливого умовного звільнення лише після 25 років з дня вступу вироку в законну силу. Якщо злочинець відбуває покарання за вбивство другого ступеня, то він має право звернутися з проханням про дострокове звільнення після відбуття покарання від 10 до 25 років. За три роки до настання цього строку особі надається право тимчасово залишати в'язницю, відвідувати своїх рідних, цілий день знаходитися без нагляду.

У США засуджені до довічного позбавлення волі, як і решта в'язнів, користуються короткостроковими (у деяких штатах навіть і тривалими) побаченнями з родичами. В окремих штатах у випадку смерті близьких родичів засудженим до довічного позбавлення волі надається можливість бути присутніми на похоронах. Ця категорія засуджених має право на одержання освіти і професійної підготовки, писати і видавати окремі книги.

Ставлення держави, її офіційних інституцій і в цілому суспільства до впровадження в Україні міжнародних стандартів із метою дотримання прав людини та правил поведінки з ув'язненими та засудженими показує, що система покарань є одним із основних напрямів у пенітенціарній політиці, бо вона впливає із суті суспільного і державного устрою країни. Головна її мета полягає не тільки в застосуванні до особи, яка вчинила злочин, покарання, але і в захисті інтересів потерпілого і суспільства в цілому. Таким чином, система покарань зводиться до того, що суспільство не відмовляється від засудженого як від свого члена, а прагне через різні форми та методи профілактично-виховного впливу виправити його, повернути до суспільно корисного життя.

УДК 343.353(043.2)

Ярмиш Н.М., д.ю.н., професор,
Національна академія прокуратури України, м. Київ, Україна

ЧИ ЗАВЖДИ ПОКАРАННЯ ЗА КОРУПЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ ВІДПОВІДАЄ ЇХ СУСПІЛЬНІЙ НЕБЕЗПЕЧНОСТІ?

Проблема відповідності караності злочинів їх суспільної небезпечності турбує науковців і практиків насамперед в аспекті доцільності та взаємоузгодженості санкцій. Те, що в цьому питанні у Кримінальному кодексі (КК) України не все благополучно, відомо кожному науковцю та практичному працівнику. Зазначеними недоліками КК України страждав завжди, й прикладів цьому безліч. Проте ці тези присвячені іншій проблемі, а саме, необґрунтованому, непрофесійному втручання законодавця в диспозиції антикорупційних статей КК України,